

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Datum
2016-04-05

Dnr V 2016/575

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Kansli EHL

Yttrande över Promemoria Anvisade elavtal

Ekonomihögskolan vid Lunds universitet har inbjudits att till Miljö- och energidepartementet lämna synpunkter på en promemoria gällande förslag till reglering av anvisade elavtal och då särskilt med fokus på de förslag, som presenterats i avsnitt 3.2 i promemorian. Vid utarbetande av synpunkterna från Ekonomihögskolan vid Lunds universitet har professor Stefan Yard medverkat.

Den aktuella promemorian berör i första hand den problematik som kan uppkomma i situationer, då elanvändare inte ingått något avtal med en elleverantör om leverans i uttagspunkten. Detta kan antingen gälla fall, då elanvändaren aldrig insett betydelsen av ett aktivt val av elleverantör eller då hen helt enkelt förbisett detta t ex i samband med ett bostadsbyte.

I tillsynen av den svenska elmarknaden har man på flera områden valt att tillämpa en aktiv detaljreglering, men inom andra delar har man förlitat sig på en mera passiv självreglering eller på att tjänsteleverantörerna tagit samhällsansvar vid sitt agerande. Ibland har sådan passiv reglering inte visat sig tillräcklig. Ett sådant fall är det nu aktuella, då elanvändarna inte gjort ett aktivt val av leverantör och sedan fått betala ett omotiverat högt elpris, när man debiterats enligt ett anvisningsavtal. Det krävs här uppenbarligen någon form av mera detaljerad reglering för att undanröja problemet med överprissättning. Detaljreglering är samtidigt förenat med kostnader, vilka i slutändan får bäras av kundkollektivet. Därmed blir det en avvägning av hur långt man ska gå mot detaljreglering. Det förslag som förordas i promemorian förefaller vara en relativt försiktig reglering, vilken innebär att regeringen ska få meddela föreskrifter om att de priser som en anvisad elleverantör tillämpar för leverans till en elanvändare inte får överstiga vissa nivåer under en viss tid efter det att anvisning skett – en begränsad prisreglering under en begränsad tid.

Några remissinstanser som Konsumentverket och Konkurrensverket har velat se en mera detaljerad reglering, i första hand kopplad till anvisningsprocessen. Både när det gäller denna och i fråga om förslaget till prisreglering anser dock Ekonomihögskolan i Lund att de nu presenterade förslagen bör vara tillräckliga och är värda att pröva i den form de presenterats. Sedan kan man efter några år göra en utvärdering för att se om kunder med anvisningsavtal även efter regeländringarna fått betala omotiverade överpriser. Då problemen med

anvisningsavtal funnits ganska länge bör man lägga vikt vid att processen med att få till en fungerande reglering inte förlängs ytterligare.

Avslutningsvis, även om elanvändare med anvisningsavtal är en svag och utsatt grupp är det trots allt en begränsad del av elen som säljs via anvisningsavtal. Det finns samtidigt andra områden, där det kan finnas skäl att gå längre i granskning och ev. reglering. Ett sådant gäller prissättningen av s k förlustel, el som elnätsföretag köper in som kompensation för nätförluster. Här rör det sig som betydligt större volymer, samtidigt som kostnaderna drabbar alla elanvändare. Idag klassificeras förlustel som en opåverkbar löpande kostnad, som elnätsföretagen i sin helhet kan föra vidare till de slutliga elanvändarna. Energimarknadsinspektionen, Ei, har bedömt att prissättningen av förlustel är oproblematisk, eftersom den upphandlas på en konkurrensutsatt marknad. Samtidigt kan konstateras att det finns stora skillnader i uppskattningarna av kostnaden för förlustel mellan olika elnätsföretag och också att den genomsnittliga kostnaden överstiger motsvarande marknadspris på el, jfr rapporten Ei R2015:07 s. 34. Detta förefaller sålunda vara ett område som är viktigt att analysera och ev. reglera tydligare.

Om det ges utrymme för att ta ut högre pris för förlustel än vad som motsvarar marknadspriset, innebär detta inte bara att elanvändarna drabbas av högre nätavgift än motiverat. Om elnätsföretagen kan göra "vinst på förluster", försvagas också incitamenten till att effektivisera elnäten och till att minska nätförlusterna, något som är särskilt allvarligt i nuvarande situation, där man uttryckt att effektiviseringar ska prioriteras i samband med kommande omställningar på den svenska elmarknaden.

Sammanfattningsvis framstår det som viktigare att följa upp och granska prissättningen av förlustel än att arbeta vidare med mera detaljerade regler gällande anvisningsavtal. Rekommendationen är att föreslå preciseringar av regleringen gällande anvisningsavtal genomförs inom en snar framtid. Sedan får en framtida utvärdering visa om de krävs ytterligare skärpningar.

Fredrik Andersson
Rektor vid Ekonomihögskolan, Lunds universitet